

‘Er zijn straks meer mensen dan banen’

Journalist Ryan Avent

Door de huidige digitale revolutie zullen er massa's banen verdwijnen. Hoog tijd om drastisch te hervormen, betoogt Ryan Avent.

- Nikki van der Westen

3 juli 2017 om 21:24

Ryan Avent: „Immigranten uitsluiten gaat het probleem niet oplossen. Bedrijven zullen blijven automatiseren of naar het buitenland verhuizen.”

Wie rustig wil slapen, kan beter niet praten met Ryan Avent. Laat staan zijn boek *Werk in de 21ste eeuw: Arbeid, macht en welvaart in het digitale tijdperk* lezen. Volgens Avent, journalist voor het Britse weekblad *The Economist*, lijkt onze tijd angstvallig veel op de aanloop naar de industriële revolutie in de 19e eeuw. Toen verloren ambachtslieden de concurrentie met fabrieken, die door de uitvinding van bijvoorbeeld staal, stoomkracht en elektriciteit veel sneller en goedkoper konden produceren. Veel banen verdwenen.

De revolutie van de 21e eeuw is digitaal. Door automatisering, globalisering en een toegenomen productiviteit van hoogopgeleide werknemers verdwijnen massa's banen, voorspelt Avent. Caissières worden vervangen door zelfscanners, ondersteunend kantoorpersoneel hebben we zelden meer nodig. Maar ook een deel van het hogeschoolde werk zal worden geautomatiseerd, denk aan het doorzoeken van juridische teksten door advocaten.

De Amerikaan Avent studeerde economie aan de North Carolina State University en de London School of Economics.

Als journalist publiceerde hij artikelen in *The New York Times*, *The Washington Post*, en *The Guardian*. Inmiddels is hij redacteur en columnist bij het Britse *The Economist*.

Eerder schreef Avent het boek *The Gated City*, over de noodzakelijke herverdeling van welvaart in grote steden.

Voor een man die de ineenstorting van het economische systeem voorspelt, oogt Avent behoorlijk rustig. Hij spreekt zorgvuldig en bedachtzaam. „De industriële revolutie bracht ons waanzinnige nieuwe technologieën”, vertelt hij. „Maar terwijl we leerden die goed in te zetten, liepen we tegen een boel sociale problemen aan.”

Mensen maken zich vooral zorgen om robots die hun banen zullen inpikken, legt Avent uit. Maar dat is niet het hele verhaal. „Bedrijven hebben door de nieuwe technologieën ook de optie naar landen met lagere lonen of landen met een gunstiger belastingklimaat te vertrekken. Globalisering is daarom net zo'n belangrijk onderdeel van de digitale revolutie.” Want al die factoren verzwakken de onderhandelingspositie voor arbeiders.

Avent: „De parallel met de industriële revolutie waar ik me zorgen om maak is deze: er zal een lange periode komen waarin onze bestaande instituties niet meer werken en er nieuwe politieke bewegingen ontstaan.” In de 19e eeuw waren dat de arbeiderspartijen, nu zie je protectionistische en nationalistische bewegingen opkomen. „Die onrust maakte de industriële revolutie geen aangename periode, daar kunnen we iets van leren.”

Ook het werk van professionals – journalisten, dokters, advocaten – wordt straks voor een groot deel geautomatiseerd.

Waarom zijn onze bestaande sociale vangnetten niet goed genoeg meer?

„De logica van onze instituten is dat als mensen gezond en volwassen zijn, ze werken. Zolang je werkt, draag je bij aan het systeem dat jou beschermt wanneer je oud, werkloos of ziek bent. We gaan naar een wereld waarin die logica niet opgaat, omdat er meer gezonde volwassenen dan banen zullen zijn. Het systeem zal dus minder op verzekeren gericht moeten zijn, en meer op de noodzaak welvaart her te verdelen.”

Lees ook: [Hoe is het om een robot als collega te hebben?](#)

Wie zijn de grootste slachtoffers?

„Tot nu toe de laagopgeleide arbeiders: routinebanen die gemakkelijk te vervangen zijn of naar het buitenland verplaatst kunnen worden. Maar de cirkel van slachtoffers wordt groter: ook het werk van professionals – journalisten, dokters, advocaten – wordt straks voor een groot deel geautomatiseerd.”

Er komen toch ook nieuwe banen?

„Dat gebeurt altijd. Ik denk dat de ambachtelijke sector gaat opkomen, bijvoorbeeld. Als mensen rijker worden, willen ze spullen die niet in fabrieken zijn gemaakt. Ze willen ambachtelijk bier, kaas die op de ouderwetse manier wordt geproduceerd. Daar liggen kansen. Mijn zorg: de meeste nieuwe banen eisen een hoog niveau. We hebben veel mensen nodig die code schrijven, maar dat is niet iets waar je iedereen naar kunt omscholen.

„Wat ik daarom zie gebeuren is dat mensen banen gaan accepteren voor een steeds lager salaris. En als arbeid goedkoop genoeg wordt, wordt het interessant om mensen in te huren als huishoudelijk personeel of als bezorger van eten. Banen zonder veel zekerheden of opwaartse mobiliteit.”

Misschien creëert de overheid wel banen die niet per se nodig zijn, maar mensen een dagbesteding geven.

Waarom horen we politici hier nauwelijks over?

„Kortetermijnafleringen zijn moeilijk te negeren in een electorale context. Het is daarom verleidelijker naar een ander te wijzen. President Trump kan de digitale revolutie niet stoppen, maar hij kan wél zeggen: ‘We bouwen een muur!’ Maar immigranten uitsluiten gaat het probleem niet oplossen. Bedrijven zullen blijven automatiseren of naar het buitenland verhuizen.”

Lees ook: [De drie spelregels voor de economie van de 21e eeuw](#)

Wat is de ideale oplossing, en wat is de meest praktische?

„Ik denk dat we onze *mindset* moeten veranderen over wat het betekent om bij te dragen aan de maatschappij. Dat zal moeten veranderen van werken voor een salaris richting iets als: werken aan je vaardigheden en interesses, bijdragen aan de gemeenschap, of voor anderen zorgen. Zodra we zover zijn, voelt het ook niet zo vreemd meer om geld opnieuw te verdelen naar mensen die niet werken voor geld, maar wél iets bijdragen. Of we laten mensen minder uren maken, terwijl wel iedereen blijft werken.

„Misschien creëert de overheid wel banen die niet per se nodig zijn, maar mensen een dagbesteding geven. Als werk niet meer het criterium is voor wie meedoet in de maatschappij, hebben we in ieder geval andere criteria nodig. En ik vrees nu dat mensen terug gaan vallen op het simpelste dat er is: zien mensen eruit zoals wij? Dat het oké is als je niet werkt in ons land, zolang je dezelfde kleur, religie, en nationaliteit hebt.”

Welke lessen kunnen we in dat licht trekken uit de industriële revolutie?

„De grote les die ik zou trekken, is: alleen omdat iedereen kán profiteren van de technologie, betekent niet dat het ook gebeurt. Je moet eerst het systeem veranderen zodat dat mogelijk wordt. En ik denk vooral dat we moeten kijken naar landen die al actief experimenteren met het basisinkomen of met gegarandeerde banen.”

[Opmerkingen? Mail ons](#)

Zoek naar vacatures

Zoek via het onderstaande formulier naar vele vacatures:

Object 2